

INFORMACJA DODATKOWA
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
PODKARPACKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

CZĘŚĆ I

I. WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Podkarpacki Bank Spółdzielczy z siedzibą w Sanoku przy ulicy Mickiewicza 7 został wpisany do rejestru Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 24 września 2001 roku pod numerem KRS 0000047309.

Zakres działania Banku obejmuje:

- 1) czynności bankowe:
 - a) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
 - b) prowadzenie innych rachunków bankowych,
 - c) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
 - d) udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zamieszkującym lub prowadzącym przedsiębiorstwo na terenie działania Banku lub osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, a posiadającym zdolność prawną, mającym siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania Banku,
 - e) udzielanie i potwierdzanie, w zakresie i trybie uzgodnionym z Bankiem Zrzeszającym, gwarancji bankowych i poręczeń osobom fizycznym zamieszkującym lub prowadzącym przedsiębiorstwo na terenie działania Banku lub osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, a posiadającym zdolność prawną, mającym siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania Banku,
 - f) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
 - g) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
 - h) prowadzenie operacji czekowych i wekslowych,
 - i) świadczenie usług płatniczych obejmujących wydawanie instrumentów płatniczych i umożliwianie wykonywania transakcji płatniczych, zainicjowanych przez akceptanta lub za jego pośrednictwem, instrumentem płatniczym płatnika.
 - j) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym, a także prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
 - k) emitowanie bankowych papierów wartościowych.
- 2) wykonywanie innych czynności:
 - a) dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika, przy czym Bank jest obowiązany do sprzedaży:
 - nieruchomości - w okresie nie dłuższym niż 5 lat od daty nabycia,
 - pozostałych składników majątku - w okresie nie dłuższym niż 3 lata od daty nabycia;

- obowiązek ten nie spoczywa na Banku, jeżeli przejęte składniki majątku wykorzystana do prowadzenia własnej działalności bankowej,
- b) nabywanie i zbywanie nieruchomości,
 - c) obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
 - d) dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
 - e) świadczenie usług konsultacyjno – doradczych w sprawach finansowych,
 - f) świadczenie innych usług finansowych w zakresie:
 - a. pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych, umów factoringowych lub leasingowych,
 - b. pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
 - c. świadczenia usług agenta firmy inwestycyjnej,
 - g) prowadzenie na zlecenie ksiąg akcyjnych spółek,
 - h) pośrednictwo w zawieraniu umów w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych,
 - i) rozliczanie i umarzanie pieniądza elektronicznego.

Bank może, w drodze umowy zawartej na piśmie, na zasadach określonych w ustawie Prawo bankowe, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, wykonywanie wyłącznie:

- w imieniu i na rzecz Banku Spółdzielczego pośrednictwa w zakresie czynności wymienionych w art. 5 i 6 ustawy Prawo bankowe, określonych w przedmiocie działalności Banku,
- czynności faktycznych związanych z działalnością bankową.

2. Sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku.
3. W bieżącym roku obrotowym w skład Banku nie wchodziły wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe. Bank nie był więc zobowiązany do sporządzenia łącznego sprawozdania finansowego.
4. Sprawozdanie sporządzono przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Podkarpacki Bank Spółdzielczy w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na podstawie art. 22b ust. 12 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, z dniem 31 grudnia 2018 roku uległa rozwiązaniu Umowa zrzeszenia zawarta przez Bank z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z dnia 22 marca 2002 roku.

W dniu 12 grudnia 2018 roku Bank zawarł z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. porozumienie ramowe na świadczenie usług i czynności, którego zakresem zostały objęte wszystkie kluczowe obszary współpracy mające

dotychczas swoją podstawę w umowie zrzeczenia, w tym m. in. obszar współpracy w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, rozliczeń pieniężnych, obrotu dewizowego, transportu wartości pieniężnych.

W nawiązaniu do powyższych zmian, w dniu 31 grudnia 2018 roku, Narodowy Bank Polski na wniosek Banku otworzył dla PBS rachunek rezerwy obowiązkowej. Jednocześnie Bank z uwagi na konieczność samodzielnej realizacji obowiązków sprawozdawczych uzyskał dostęp do systemów sprawozdawczych Narodowego Banku Polskiego oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Bank realizuje Program Postępowania Naprawczego (PPN) na lata 2016 – 2020. Działania zrealizowane w 2018 roku wskazują na kontynuację założonych w PPN celów w zakresie optymalizacji wyniku uzyskiwanego na podstawowej działalności bankowej, optymalizacji kosztów działania oraz przebudowy struktury portfela kredytowego w kierunku ograniczenia absorpcji kapitału. Bank za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2018 wykazał ujemny wynik finansowy netto w wysokości (-) 35 836 tys. zł oraz wynik (stratę) z lat ubiegłych na poziomie (-) 41 073 tys. zł. Strata spowodowana była przede wszystkim koniecznością utworzenia znacznych rezerw celowych i odpisów aktualizujących na należności zagrożone udzielone w latach przed rozpoczęciem realizacji PPN.

Pomimo prowadzonych przez Bank konsekwentnych i usilnych działań ukierunkowanych na umacnianie stabilnej ścieżki rozwoju wyniku z podstawowej działalności bankowej oraz uzyskiwanych satysfakcjonujących efektów racjonalizacji kosztów działania, obecną sytuację Banku determinuje jakość portfela kredytowego oraz materializacja kosztów ryzyka kredytowego, co miało wpływ na znaczące pogorszenie wyników finansowych oraz pozycji kapitałowej Banku.

W związku z wykazaną stratą za 2018 r. oraz stratą lat ubiegłych współczynniki kapitałowe Banku na dzień 31.12.2018 r. kształtują się w następujący sposób:

- łączny współczynnik kapitałowy – 8,44%, wobec minimalnego regulacyjnego poziomu 8%,
- współczynnik kapitału TIER I – 3,97%, wobec minimalnego regulacyjnego poziomu 6%,
- współczynnik kapitału podstawowego TIER I – 3,69%, wobec minimalnego regulacyjnego poziomu 4,5%.

Z uwagi na obniżenie poziomu funduszy własnych oraz ujęcie w księgach Banku w ostatnich dniach grudnia 2018 r. zakupu obligacji skarbowych stanowiących zabezpieczenie FOŚG dedykowanych nowym zasadom funkcjonowania Banku (poza Zrzeszeniem), wystąpiło przekroczenie nadzorczej normy M3 – wskaźnika pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi.

W związku z powyższym, Bank poinformował UKNF o przekroczeniach normy M3 pismem z dnia 3 stycznia 2019 r.

Dodatkowym czynnikiem mającym niekorzystny wpływ na poziom funduszy własnych było wydane w dniu 6 lutego 2019 roku przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowienie o wpisaniu podwyższenia

kapitału zakładowego PBS IP Sp. z o.o. oraz o połączeniu tej spółki ze Spółką Carmine Investments Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A., poprzez przejęcie jej majątku w trybie art. 492 § 1 pkt. 1 oraz 517 i nast. Kodeksu spółek handlowych. W efekcie powyższego postanowieniem Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 20 lutego 2019 roku wykreślono Carmine Investments Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SKA z Krajowego Rejestru Sądowego. Powyższe miało wpływ na obniżenie kapitału Tier I o kwotę 47 261 tys. zł, co w konsekwencji spowodowało spadek łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału Tier I, współczynnika kapitału Tier I (CET1) oraz nadzorczej miary płynności M3 poniżej minimum nadzorczego. Od dnia 12 lutego 2019 r. Bank nie spełniał wymogów wynikających z art. 128 ust. 1 prawa bankowego.

Bank zawiadomił UKNF oraz BFG o skutkach rejestracji połączenia spółek transakcji znakowej (w tym na temat zaistniałych przekroczeń współczynników kapitałowych oraz normy M3) pismem z dnia 15 lutego 2019 roku.

W związku z powyższym Komisja może zastosować wobec Banku narzędzia wynikające z uprawnień nadzorczych określonych w art. 138 Prawa bankowego, w tym implikujące w dalszej kolejności możliwość podjęcia przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny działań w zakresie przymusowej restrukturyzacji wynikających z art. 101 ustawy o BFG.

Bank identyfikuje ryzyko realizacji kluczowych założeń Programu Postępowania Naprawczego oraz Strategii Banku w obszarze wyniku finansowego i adekwatności kapitałowej w przypadku osiągnięcia niższych niż zakładano efektów działań windykacyjnych.

Bank od dnia 15 lutego 2019 r. wdrożył szereg działań zmierzających do przywrócenia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującymi normami nadzorczymi oraz przekazał do UKNF pismem z dnia 1 marca br. ich szczegółowy zakres.

Pomimo odnotowanych niekorzystnych zmian w obszarze adekwatności kapitałowej, Bank nadal utrzymuje stabilną pozycję rynkową, o czym świadczy poziom i struktura posiadanej bazy depozytowej, w tym wartość depozytów osób prywatnych charakteryzujących się wysoką stabilnością. Ponadto, Bank posiada znaczące zasoby aktywów płynnych składające się głównie z wysokopłynnych bonów pieniężnych. Współczynnik płynności krótkoterminowej LCR na koniec grudnia 2018 r. kształtował się na poziomie 437%, minimalny wymagany poziom 100%.

Mając na uwadze obecną sytuację ekonomiczno-finansową oraz kapitałową Banku (determinowana koniecznością ujęcia straty 2018 r. i straty lat ubiegłych), a także konieczność uzyskania wymaganych norm w zakresie adekwatności kapitałowej (w tym wymogu MREL) oraz wskaźnika płynności długoterminowej M3, Bank w marcu 2019 r. opracował i przyjął do realizacji Strategię działania na okres najbliższych 5 lat.

Bank przystąpił do opracowania Planu Naprawy na lata 2019 – 2023, który zostanie przedłożony do akceptacji KNF. O powyższym Bank poinformował KNF pismem z dnia 31 marca 2019 r.

Jednocześnie w celu wzmocnienia efektów podjętych działań kierunkowych Bank prowadzi rozmowy z zewnętrznymi podmiotami zmierzające do uzyskania wsparcia w prowadzonym i planowym procesie restrukturyzacji Banku, który ma prowadzić do odzyskania zdolności do funkcjonowania zgodnie z przepisami prawa.

W związku z faktami i okolicznościami zaprezentowanymi w niniejszej części informacji dodatkowej, które przedstawiają istotne czynniki niepewności w zakresie założenia kontynuacji działalności przez Bank, należy podkreślić, że zaistniała sytuacja jest efektem materializacji ryzyka kredytowego w postaci nadmiernego obciążenia kosztami rezerw i odpisów dotyczących kredytów (w znaczącej części dużych ekspozycji) udzielonych w okresie przed opracowaniem PPN. Poziom zidentyfikowanych, planowanych do utworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących na należności zagrożone tzw. „starego portfela” wykazuje tendencję spadkową w bieżącym roku, tym samym Bank zachowuje zdolność do generowania dodatniego wyniku finansowego. Jednocześnie, zgodnie z obecnie przyjętą Polityką kredytową, Bank kreuje bezpieczny portfel kredytowy, który będzie zapewniać uzyskiwanie stabilnych strumieni przychodowych w kolejnych latach. Obecnie z uwagi na obniżenie skali aktywności kredytowej skutkujące zmniejszeniem poziomów generowanych przychodów, Bank zainicjował działania ukierunkowane na wzmocnienie pozaodsetkowych źródeł przychodów oraz przede wszystkim mające na celu dalsze ograniczanie kosztów prowadzonej działalności będących wynikiem dalszej optymalizacji sieci sprzedażowej oraz zasobów kadrowych, co przy planowanych efektach działalności windykacyjnej i ustabilizowaniu wyniku z tytułu rezerw i odpisów pozwoli w dłuższej perspektywie na sukcesywną odbudowę bazy kapitałowej.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy pomimo trudnej sytuacji kapitałowej zamierza kontynuować działalność według założeń określonych w Strategii działania Banku na lata 2019-2023, która opiera się na dostosowaniu skali prowadzonej działalności do możliwości kapitałowych, zmniejszeniu kosztów oraz istotnym wzmocnieniu efektywności działań windykacyjnych.

- 5. W okresie objętym sprawozdaniem nie nastąpiło połączenie Banku Spółdzielczego z innym bankiem.*
- 6. Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalanie przychodów i kosztów w zakresie, w jakim obowiązujące przepisy pozostawiają prawo wyboru lub nie regulują danego zagadnienia, a w szczególności:*
 - 1) Zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych*

Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank odnosi na kapitał z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki

zmian wartości godziwej ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu. W przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, Bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących.

- 2) Zasady ustalania wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych z podziałem na poszczególne rodzaje tych aktywów i zobowiązań
- a) finansowe aktywa trwałe:
- akcje i udziały w innych jednostkach Bank wycenia w cenie nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości,
 - akcje i udziały przeznaczone do sprzedaży Bank wycenia w wartości bilansowej albo w wartości godziwej, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z uwzględnieniem oszacowanych przez Bank kosztów sprzedaży,
- b) środki trwałe, wartości niematerialne i prawne wycenia się według ceny nabycia lub wartości przeszacowanej pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- c) nieruchomości zaliczane do inwestycji Bank wycenia według wartości godziwej. Skutki zmiany zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych.
- d) aktywa przejęte za długi Bank wycenia według wartości godziwej, a skutki wyceny zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych. W przypadku gdy wartość godziwa przyjętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy. W przypadku odwrotnym, gdy wartość godziwa przyjętych aktywów jest niższa niż kwota długu, to na tę różnicę Bank dokonuje odpisu aktualizującego wartość tych aktywów. Bank może podjąć decyzję o wygaszeniu długu tylko do wysokości wartości godziwej przejętego aktywów, wtedy zadłużenie z odpowiednią rezerwą celową pozostaje na właściwym koncie zadłużenia.
- e) aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży Bank wycenia według wartości godziwej, a skutki wyceny zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych.
- f) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem że zobowiązanie które ma zostać rozliczone przez

- przekazanie instrumentu kapitałowego którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić należy wycenić według zamortyzowanego kosztu.*
- g) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne PBS, które nie są przeznaczone do obrotu, wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.*
 - h) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się wg wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny*
 - i) wartość funduszy podstawowych ustala się w wartościach nominalnych.*
- 3) Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń, w tym odnoszące się do prognozowanych transakcji: Bank nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń.*
- 4) Zasady spisывania należności: Bank spisuje należności w ciężar utworzonych rezerw celowych na podstawie decyzji Zarządu.*
- 7. Wprowadzone w roku obrotowym zmiany zasad rachunkowości, w tym metod wyceny wraz z uzasadnieniem, jeśli wywierają istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, oraz zestawienie spowodowanej tymi zmianami różnicy w wyniku finansowym:*

W roku 2018 dokonano zmian w Polityce Rachunkowości Banku w związku ze zmianą modelu współpracy biznesowej w zakresie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Zmiany wprowadzono Uchwałą Zarządu z dnia 26 września 2018 r. wprowadzając zapisy dotyczące zasad ujmowania przychodów ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Bank dokonuje rozpoznania przychodów zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Rekomendacji U.

Bank uznaje, iż przychody uzyskiwane przez Bank z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, w sytuacji gdy produkt ubezpieczeniowy jest bezpośrednio powiązany z instrumentem finansowym. Otrzymane bądź należne wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych dla produktów bezpośrednio powiązanych z instrumentem finansowym wycenianym według zamortyzowanego kosztu jest rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodzie odsetkowym. Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych bezpośrednio z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w rachunku zysków i strat w przychodach z tytułu prowizji.

Otrzymane bądź należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych bezpośrednio z instrumentami finansowymi (produktami bankowymi) rozpoznawane jest w rachunku zysków i strat, w przychodach z tytułu prowizji. Wynagrodzenie lub jego część, rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Bank nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazania składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej. Jeżeli łączna wartość wynagrodzenia należna za dany miesiąc od wszystkich produktów ubezpieczeniowych, dla których zastosowanie ma liniowe rozliczenie wynagrodzenia, nie przekracza 5 000 zł, można stosować uproszczenie, polegające na jednorazowym ujęciu w przychodach z tytułu prowizji i opłat, otrzymanego za dany miesiąc wynagrodzenia. Jednorazowe rozpoznanie w rachunku zysków i strat wynagrodzenia jest możliwe pod warunkiem, że w księgach Banku nie występują instrumenty finansowe powiązane z tym wynagrodzeniem oraz umowa ta nie nakłada na Bank obowiązku wykonywania dodatkowych czynności w zamian za otrzymywane wynagrodzenie, poza czynnościami pośrednictwa ubezpieczeniowego.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko zwrotów części wynagrodzenia, która potencjalnie może być zwracana zakładowi ubezpieczeń w okresie po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, np. z tytułu odstąpienia z umowy ubezpieczenia lub jej rozwiązania, dla produktów ubezpieczeniowych, od których wynagrodzenie rozpoznawane jest jednorazowo w przychodach z tytułu prowizji w dacie sprzedaży lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

W latach ubiegłych Bank nie osiągał przychodów z tego tytułu.

8. *Dokonane w stosunku do poprzedniego roku sprawozdania finansowego zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia skutkami w zakresie przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej Banku:*

Nie wystąpiły.

9. *Informacje dotyczące korekty błędów w poszczególnych pozycjach sprawozdania finansowego:*

W sprawozdaniu finansowym za rok 2018 wykazano eliminację błędów wynikającego z niewłaściwego stosowania zapisów § 5 ust. 5 Rozporządzenia w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Na podstawie kwestionowania podczas inspekcji UKNF prawidłowości ustalenia dat dla limitu pomniejszych ekspozycji kredytowych dla kilku transakcji kredytowych objętych kontrolą, Zarząd Bank w celu zapewnienia wiarygodności i przejrzystości sprawozdania finansowego, chcąc jasno zobrazować sytuację majątkową, finansową i dochodową jednostki podjął decyzję o konieczności dokonania przeglądu całego portfela pod kątem prawidłowości ustalenia dat dla limitu pomniejszych ekspozycji kredytowych dla pozostałych należności. W wyniku poczynionych ustaleń stwierdzono nieprawidłowe działanie systemu

informatycznego Banku, w przypadku wielokrotnego zmieniania harmonogramów spłat kredytów. W ślad za tym dokonano przeglądu ekspozycji kredytowych, dla których stosowano w przeszłości wielokrotne aneksowania harmonogramów spłat. W wyniku tych czynności dokonano eliminacji błędnego ustalenia dat dla limitu pomniejszych ekspozycji kredytowych, a co za tym idzie dokonano korekty naliczonych rezerw i odpisów na ekspozycje kredytowe.

Prezentowane w sprawozdaniu finansowym za rok 2018 rezerwy zostały ustalone z uwzględnieniem zapisów § 5 ust. 5 Rozporządzenia w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Jeżeli w przypadku ekspozycji kredytowych opóźnionych w spłacie, terminy (harmonogram) spłaty zostały zmienione, to opóźnienie w spłacie ekspozycji kredytowej liczone jest dla celów limitów pomniejszych ekspozycji kredytowych według zmienionych terminów (zmienionych harmonogramów) spłaty, pod warunkiem że zmiana ta została dokonana po raz pierwszy. W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty, opóźnienie w spłacie ekspozycji kredytowej liczone jest według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych w pierwszej zmianie.

W części dotyczącej lat ubiegłych przeprowadzone korekty mające na celu eliminację błędu zostały odniesione w ciężar wyniku z lat ubiegłych.

10. Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie wystąpiły po dniu bilansowym, nie uwzględnionych w innych częściach sprawozdania finansowego:

Częściowo zdarzenia po dniu bilansowym zostały opisane w punkcie 4 Informacji dodatkowej cz. I.

W dniach 28.01.2019 r. do 01.03.2019 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przeprowadził w Banku inspekcję w zakresie oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym na datę 31.12.2018 r. Do otrzymanego w dniu 10.04.2019 r. Protokołu z inspekcji Bank wniósł uzasadnione zastrzeżenia w następujących kwestiach:

- 1) Zdaniem Inspektorów stosowane przez Bank zasady wyceny akcji były niezgodne z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości z późn. zm. Do ustalenia wartości akcji, Bank powinien stosować ceny ustalone w oparciu o notowania GPW. Przyjmując cenę akcji z ostatniego notowania, wartość bilansowa posiadanych przez Bank akcji Spółki wyniosłaby 1.573 tys. zł na 31.12.2018 r. a brakujący odpis aktualizujący 12.724 tys. zł.

Zarząd Banku stoi na stanowisku, że stosowanie modelu szacowania wartości godziwej akcji przyjętego przez Bank i opierającego się na metodzie majątkowej skorygowanej wartość aktywów netto zapewnia w najlepszym zakresie realizację zasady ostrożności oraz zapewnia w najlepszym zakresie realizację nakazu stosowania przyjętych zasad rachunkowości w sposób ciągły, gwarantujący zachowanie porównywalności danych za poszczególne lata obrotowe. Oparcie wartości godziwej akcji

*Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego
Podkarpackiego Banku Spółdzielczego
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku*

wg wskazań UKNF na notowaniach na nieaktywnym rynku, jest niezgodne z zasadami rachunkowości, może powodować zagrożenie dla zasady ostrożności w sytuacji incydentalnego i istotnego wzrostu notowań opierającego się na nieistotnym wolumenie walorów. Uszczegółowienie tej informacji zawarto w Informacji dodatkowej cz. II pkt 5 ppkt 4.

- 2) W wyniku inspekcji stwierdzono, że podstawa tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących wartość należności dla jednego kredytu na istotną kwotę odbiega o 24 624 tys. zł od podstawy tworzenia rezerw ustalonej przez Bank. Brakująca kwota rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartość należności zdaniem UKNF to 24 624 tys. zł.

Bank podtrzymuje stanowisko prezentowane w trakcie trwania inspekcji, w świetle którego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną zawartego z klientem aneksu, stanowi on odnowienie zobowiązań w rozumieniu art. 506 Kodeksu cywilnego – zatem opóźnienie w spłacie w rozumieniu § 5 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r., w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, dla celów określonych w § 5 ust. 4 tego Rozporządzenia należy liczyć od pierwszej zmiany terminów spłaty, przypadającej po dniu odnowienia zobowiązań, a nie w stosunku do terminów spłaty zmienionych po raz pierwszy licząc od dnia zawarcia pierwotnej, tj. wygasłej w wyniku odnowienia umowy kredytowej. Szczegóły zostały opisane w nocie 35 Informacji dodatkowej cz. II.

Powyższe kwestie nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym. Bank dokonał uzasadnionego odwołania od prezentowanego przez UKNF stanowiska w protokole. Do daty sporządzenia sprawozdania finansowego Bank nie otrzymał ostatecznych zaleceń UKNF.

11. Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat poprzednich ujętych w sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy:

Opis	Kwota	Pozycja bilansu	Pozycja rachunku zysków i strat
1	2	3	4
Korekta wysokości rezerw celowych na należności kredytowe	(-) 42 017 743,38	P. XVI	
Korekta wysokości rezerw celowych na należności kredytowe	(-) 10 083 130,62	A. III.2	

Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego
Podkarpackiego Banku Spółdzielczego
za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

12. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy za:

Lp.	Treść	Podmiot uprawniony do badania lub Biegły rewident	Kwota
1	2	3	4
1	Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych w Poznaniu	60 000,00 zł netto
2	Inna usługi poświadczające, atestacyjne	---	---
3	Usługi doradztwa podatkowego	---	---
4	Pozostałe usługi	---	---

Sporządził: Edyta Twardy

Edyta Twardy

ZARZĄD BANKU

1. Monika Krawczyk – p.o. Prezes Zarządu *M. Krawczyk*
2. Agata Niemczyk – Wiceprezes Zarządu *A. Niemczyk*
3. Rafael Lelito – Wiceprezes Zarządu *R. Lelito*
4. Tomasz Seweryn – Wiceprezes Zarządu *T. Seweryn*
5. Jolanta Pytlowany – Członek Zarządu *J. Pytlowany*

**PODKARPACKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
38-500 SANOK**

.....
(pieczęć firmowa)

Sanok, dnia 17 maja 2019 roku